

HAJDÚ-BIHARI

XXXIX. ÉVFOLYAM
246. SZÁM

ÁRA: 1,40 FORINT

1982. X. 20.,
SZERDA

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

NAPLÓ

MAI SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

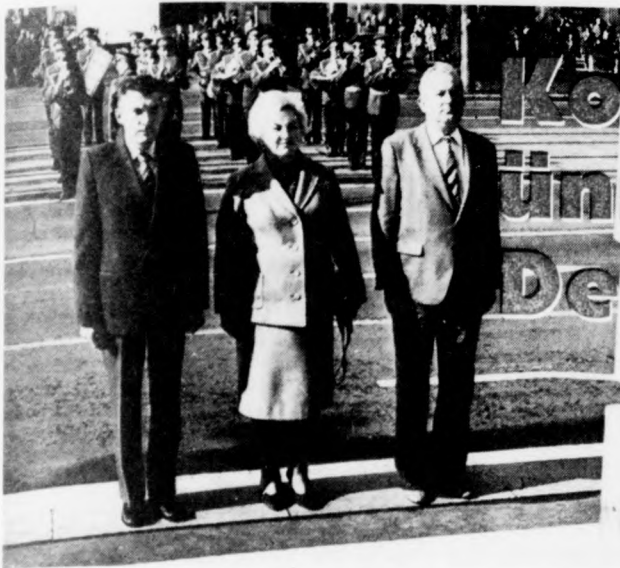
A LAKÁSEPÍTÉS FINANSZIROZÁSA,
PÉNZÜGYI FELTÉTELEI

DEBRECENIEK PLOVDIVBAN
(3. oldal)

NEMCSAK EGYENJOGÚSÁG DOLGA
ALKOTÓ KÉSZSÉG A MEGÚJULÁSRA
(4. oldal)

A MAGYAR IRODALMI STÍLUS
FEJLŐDÉSTÖRTÉNETE

KÉPERNYŐ
(5. oldal)



Koszorúzási ünnepségek Debrecenben

Dr. Postás Sándor, Balogh Mihályné, Pataki György a felszabadulási emlékműnél koszorúz

A felszabadulási emlékműnél a magyar és a szovjet himnusz, a honvéd helyőrség zenekara játszott el.

Az MSZMP Debrecen városi Bizottsága nevében dr. Postás Sándor, a városi pártbizottság első titkára, Pataki György, a városi pártbizottság titkára és Balogh Mihályné, a Debreceni Ruhagyár pártbizottságának titkára, a városi párt-vegrahajtóbizottság tagjai koszorúztak.

A Debrecen városi Tanács koszorúját dr. Ács István tanácselnök, dr. Gazdag Istváné és dr. Szűcs Gyula, a városi tanács vegrehajtó bizottságának tagjai helyezték el az emlékmű talapzatán.

A Varsói Szerződés értelmében hazánkban ideiglenesen államosozó szovjet alakulatok képviseletében Valiko, Szokolov, Pasztojev és Szolovjev léteztek rötták le kegyeletüket.

A magyar fegyveres testületek nevében Elkán Károly ezredes, helyőrségparancsnok, dr. Ráczai Lajos alezredes, a Debrecen városi

rendőrkapitányság vezetője és Szűcs Imre, a munkásőrség városi parancsnoka koszorúzott.

Koszorút helyeztek el az emlékmű talapzatán: a KISZ Debrecen városi Bizottsága, az MHSZ városi vezetősége, a Vöröskereszt városi vezetősége, a Hazafias Népfront városi Bizottsága, Debrecen városi Szakmaközi Bizottsága; a Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalat MSZBT-tagsoportja; a MÁV Igazgatóság MSZBT-tagsoportja; a Debreceni Agrártudományi Egyetem KISZ-bizottsága; a Debreceni Ruhagyár KISZ-bizottsága; a debreceni Hunyadi Tsz KISZ-szervezete képviselői.

Az ünnepség az Internacionáléban ért véget. A Köztemetőben levő szovjet hősi emlékművet a szovjet fegyveres alakulatok, a BIOGAL Gyógyszergyár MSZBT-tagsoportja és a Tanítóképző Főiskola MSZBT-tagsoportja képviselői koszorúzták meg.

A Kossuth utcai pánceios emlékműnél a szovjet fegy-

veres alakulatok, a MÁV Járműjavító Vállalat MSZBT-tagsoportja és az ATOMKI MSZBT-tagsoportja képviselői rötták le kegyeletüket.

A Petőfi téri repülő emlékmű talapzatára a szovjet fegyveres alakulatok, a MEDICOR Művek MSZBT-tagsoportja és a DOTE MSZBT-tagsoportja képviselői helyezték el koszorút.

A Benedek téri román hősi emlékművet a szovjet fegyveres alakulatok, az Állatforgalmi és Húsiipari Vállalat MSZBT-tagsoportja és a Kossuth Lajos Tudományegyetem MSZBT-tagsoportja képviselői koszorúzták meg.

Kádár János és Hans-Jürgen Wischnewski találkozója

Kádár János, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára kedden délelőtt a KB székházában fogadta Hans-Jürgen Wischnewskit, a Német Szociáldemokrata Párt (SPD) elnökségének tagját.

A szívélyes légkörű találkozáson Hans-Jürgen Wischnewski tájékoztatást adott az SPD-nek a megváltozott körülmények között folytatott politikájáról. Véleményserét folytattak a nemzetközi helyzetet, különösen az európai földrészt közvetlenül érintő kérdésekről. Ennek során kölcsönösen kifejezésre jutott a Magyar Népköztársaság és a Német Szövetségi Köztársaság közötti jó kapcsolatok tovább folytatásának fontossága.

A találkozón részt vett Szürös Máttyás, az MSZMP



Kádár János a KB székházában fogadta Hans-Jürgen Wischnewskit, a Német Szociáldemokrata Párt elnökségének tagját

KB tagja, a külügyi osztály vezetője.

Hans-Jürgen Wischnewski, aki október 15-19. között tett látogatást hazánkban,

kedden este elutazott Budapestre. A vendéget a Ferihegyi repülőtéren Szürös Máttyás búcsúztatta.

(MTI)

Átadták a Csokonai-díjakat

Bensőséges ünnepségen nyújtották át kedden, október 19-én, Debrecen felszabadulásának évfordulóján a megyei tanács dísztermében a város új Csokonai-díjasainak az emléklapot és -plakettet.

A megisztelő művészeti állami díjas, a Megyei díjat a megyei tanács vb Könyvtár igazgatója; dr. Balogh István nyugalmazott le- idén négy művész, illetve al- veltárigazgató, történész. Csenki Imre Kossuth-díjas szai-díjas, a Csokonai Szín- karnagy, zeneszerző már ko- rábban, szeptember 25-én szűlőhelyen, Püspökladány- ban vette át a Csokonai-dí- jat.



Az új Csokonai-díjasok, akik nevében Arató Attila mondott köszönetet (Fotó: Kalmár)

Czinege Lajos Afrikába utazott

Czinege Lajos hadsereg-tábornok, honvédelmi miniszter az Angolai Népi Köztársaság nemzetvédelmi miniszterének, valamint Bisz-szau-Guinea honvédelmi miniszterének meghívására katonai delegáció élén kedden hivatalos, baráti látogatásra Afrikába utazott. Az utazás során tárgyalást folytat Líbiában is, a két ország hadseregét kölcsönösen érintő kérdésekről. (MTI)

Környezetvédelmi tanácskozás

A múzeumi és műemlékvédelmi hónap keretében kedden délután környezetvédelmi és környezetesztétikai tudományos tanácskozást tartottak a Déri Múzeum dísztermében.

Dr. Helmezy Balázs tanszékvezető egyetemi tanár, a tanácskozás elnöke rövid bevezetőben beszélt a környezetvédelem múltjáról, sürgető fontosságáról. Dr. Jakucs Pál akadémikus környezeti előadása a természet egyensúlyának megbomlásáról szólt. Csete György építész Zöld építészet címmel a természetes és a mesterséges környezet összekapcsolásáról tartott előadást.

Salamon Ferenc, a Hortobágyi Nemzeti Park igazgatója és Tóth József, a TIVIZIG osztályvezetője korrefératummal járult hozzá a tanácskozás sikeréhez.

ÜGYELETES ZERKESZTŐ

Tatár Éva
Telefon: 12-144

„BEUGRÁS”.
Szeptember 26-án az Áleraházban vendég-Offenbach: Hoff-ésí című operájá-letta szerepébe „ug-Sikeres fellépése Operaház igazga- fiatal debreceni t több fellépésre ta.

RIAKIÁLLÍTÁS.
jfaluban, a járási si központban októ- szerdán 18 órákor meg Kiss László sz intarziakiállítá- emutatójuk sorozat- utó ideig tartó 16-ig tekinthető

Kolában

gyversenyt szervez az nos Iskola auláján Guerra Rey Kubai si esten Strauss-ke- zők művei hangza- Zenekar előadásá- 17-én. A bérlet har- fás György és Var- hangversenykedve- Péter, Adam Károly a fél 7-kor kezdőd- ános Iskola igazga-

GÁSZATI HONAP.
ar Gárdülőcsapágy szervezésében ma- én fél 3-kor Ama- ászati fotók cím- tás nyílik. Tárlat- art Zajác György. szociális épületé- ti előterében a október 31-ig lát-

ÁLLÍTÁS. Mikita től nyílik kiál- október 19-én 11 Debreceni Agrártu- Egyetem aulájában.

MEKKÖNYVNA- október 18-tól no- -ig tartó gyermek- ok mai program- gáti Péterrel ren- -olvasó találkozót órától Berettyó- a 2. számú Álta- -lában, délután fél - Debrecenben, a -lek Könyvtárban.

LEMÉNYEK

ornánkat és dzsessz- sunkat megkezdők. u. 59. Telefon: 10-612.
et lesz 1982. október óráig a Hortobágy, a n végig, a Honvé- s utcaóli a Cseme- Mester utca párat- a 27. számtól végig.

Készítő: Debrecen. telefon: 12-144 — Feloldó egy évre 400 forint —

Felavatták a zeneiskola új épületét Debrecenben

Patogó fúvószena adta tudtára kedden délelőtt az arra járóknak, hogy rendkívüli esemény színhelye a Vár utca: ünnepélyes körülmények között felavatták a Simonffy Emil Zeneiskola új épületét, a város új oktatási intézményét. Régi gond oldódott meg ezzel Debrecen zenei életében.

Fekete Ferenc igazgató az alkalom kiáltotta megilletéssel köszöntötte az ünnepségen megjelent pedagógusokat, tanítványokat és vendégeket, akik között jelen volt Magyar József, a megyei

pártbizottság titkára, dr. Postás Sándor, a városi pártbizottság első titkára, Szöllösi Gyula, a megyei tanács elnökhelyettese és dr. Ács István, a városi tanács elnöke. Avató beszédet dr. Ács István mondott.

A városi tanács elnöke méltatta az iskolaavató jelentőségét, majd a 120 éves intézményes debreceni zeneoktatás történetére kitérve hangsúlyozta a zene szerepét a teljes ember formálásában. Ezzel kapcsolatban Kodály Zoltán gondolatait idézte. Megállapította, hogy a műv-

szeti élet területi decentralizációja során Debrecen kivívta magának a jogot, hogy sajátos színnel gazdagítsa az ország zenei életét. Ehhez nyújt most majd segítséget az új iskolaépület is, ahol a kedvező feltételek megteremtik a színvonalas munka lehetőségét. Végezetül dr. Ács István az iskola felépítésében végzett munkájáért Szocialista Kultúráért kitüntetéssel nyújtott át Csépes Sándornak, a Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalat vezérigazgató-helyettesének.

Az iskolaavató ünnepség a tanulók műsorával ért véget.



keleti politika je-
elnök — miután
szakán — kedden
zban. A hét máso-
ezik az Arab Liga
kői uralkodóval.

meg Kuvaitban:
sem stabilitás a
velemb a palesz-
jogait, így azt a
tison." Az ameri-
ziti a kibontako-
erősítések tör-
nyozására, „hasz-
amok útján való
y a PFSZ képví-
ni eszmecseréken
n bontakoznak ki.
elismerése nélkül
Liga delegációja
nyire járulhat
sához.

e nem hagyott
eri a palesztinok
open kizárólag az
lág egyik feszült-
sikerül végre ki-
tényezők közül
gtonban azonban
ntélynékné gyara-
nok és Jordánia
mogatott terve
meg, ha előzőleg
ról viszont Wa-
sem akarnak.

Vapay Dénes

zági ntés

entesen ellássák
és más gabona-
élelmiszerekkel.
mezőgazdaságnak
kevesebb 5 millió
kell hozzájárulnia,
másfél-kétfélmil-
ve importból szán-
beszerezni.

szterelnök-helyettes
hogy kapasnövé-
gy például burgo-
kevesebb termelt,
y. Kedvezőtlennek
takarmányhelyze-
ent azt, hogy a
ok az utóbbi idő-
és-és a szarvas-
yészallomány egy
rtékesítik. Ez igen
befolyásolhatja a
jövő évi és később-
t.

ski után Jerzy Ur-
armány szövegeje
hozza előre eljut-
ésekre. Kijelentet-
n által október 8-
dott szakszervezeti
a társadalom ré-
romfélé reagálást
a kivárással vegyes
a közömbösséget,
takozást. Az utób-
Gdanskban és No-
án nyitult meg.
z zavargásokból a
zt a következtetést
hogy a szocializ-
emben ellenséges
tovább erőltetik az
de szélesebb mé-
akciók szervezésé-
nem képesek. Eb-
a vezetésnek az
tja, hogy a szaktör-
vevényt türelme-
epszerűsíteni, is-

örizetbe vettek,
ttak számát mint-
ben jelölte meg,
hogy jelenleg
száz személy van
Hangsúlyozta,
akszervezeti tör-
adása óta történt
illette sztrájk-
összesen né-
ember vett részt,
aptalanok tehát a
ázeres nagyság-
zavarásokról szó-
lék.

— Pál pápa jövőre
togatásáról szólva
lte, hogy Jaru-
eregtagornok —
szemben elmon-
ltozatlanul kész a
gyház vezetőjével
zására.

Beszélgetések a lakásgazdálkodásról

A lakásépítés finanszírozása, pénzügyi feltételei

Nyilvánvaló, hogy a Minisztertanács határozatának rendkívül sok, a lakosságot közvetlenül érintő és orientáló pénzügyi következménye van, több új, ilyen vonatkozású jogszabály, rendelet lát majd napvilágot. Néhány alapvető tudnivalóról kérdeztük Németh Zoltánt, a Pénzügyminisztérium közlekedési, építési és lakáspolitikai főosztályának vezetőjét:

— A lakásépítés pénzügyi feltételeivel, illetve a szociálpolitikai kedvezményekkel kapcsolatban manapság gyakran használt fogalom: az úgynevezett saját erő. Mit értenek ezen?

— Mindenekelőtt azt, hogy a lakásépítési (vásárlási) kölcsönöket csak az építető (vásárló) saját anyagi eszközeinek kiegészítésére lehet nyújtani — mondotta. — Ez egyrészt azt jelenti, hogy ha valaki meglévő ingatlanát eladja vagy lakásbérleti jogáról térítés ellenében lemond, s emellett épít vagy vásárol másik lakást, akkor az eladási árat vagy térítést a lakás építésére (vásárlására) köteles költeni. Amennyiben ez az összeg nem fedezi a költségeket (az árat), akkor a fennmaradó kiadásaira kölcsönt kaphat. Másrészt azt is jelenti ez a szabály, hogy nem kaphat kölcsönt, akinek nincs fedezete az öt terhelő költséghányadra. A meglévő anyagi eszközöket viszont az építető (vásárló) akkor is köteles a lakásra fordítani, ha ezzel túllépi a saját erőből befizetendő kötelező összeg minimális mértékét. Nem lehet tehát új lakást építeni (vásárolni), hogy a meglévő eladva az árából csak a kötelező részt fizetik be az új építésére (vásárlására) és az azon felüli összeget másra fordítják. A saját erő egyébként nemcsak készpénzt jelent. A már elkészült épületek költségtérítési szerinti kivitelezési költségét saját erőként kell számításba venni, akárcsak a helyszínen tárolt (az építkező tulajdonát képező) építési anyagot, sőt a még le nem szállított, de megrendelt és kifizetett építési anyagot is. Házilagos kivitelezésnél saját erőnek számít a már elvégzett és a vállalt saját munka, természetesen csak olyan mértékben és összegben, amely realisan teljesíthető.

— Végül is mekkora az úgynevezett saját erőből fedezendő minimális hányad?

— Ezt a következő táblázat jól ábrázolja:

Építési (vásárlási) forma	Munkálató támogatás van	támogatás nincs
Családi ház	20%	40%
Több szintes vagy csoportház	10%	30%

A táblázatban közölt százalékos mértékek csak minimumok, amelyeknél kisebb nem lehet, de sok esetben nagyobb lesz a saját erő aránya.

— De az építetők egy része a „saját erőt” házilagos munkával is teljesíti.

— Így van. Ezért lehetséges, hogy az építési költségek terheit az építetők, különösen a szerényebb keresetű fiatalok saját munkával csökkenthessék. A felkészült kivitelezési módszer lenyge, hogy általában az épület szerkezeti részeit szervezett kivitelező, s a befejező szakipari munkákat az építető készíti el.

— Mit kell tudni az úgynevezett tanácsi beruházásos értékesítés eljárás épített lakások vásárlásáról?

— A vevőt a lakásügyi hatóság határozattal jelöli ki, a jóváhagyott lakásigénylési névjegyzékre felvett és ilyen lakásra jogosult igénylők közül. A lakásügyi hatóság a kisorszállítottak vagy szanáltak elhelyezésére is juttathat ilyen tanácsi lakást az erre vonatkozó szabályok szerint. Ezeknek a lakásoknak az eladási árat az építető tanács végrehajtó bizottsága az építési költség alapján állapítja meg. Az üzlethelyiségek, garázsok és más, nem lakás céljára szolgáló helyiségek, melyek a tanácsi értékesítésű lakásokkal együtt épültek, csak készpénz ellenében értékesíthetők, akár a vevő kizárólagos, akár a vevők közös tulajdonába kerülnek.

— Az ilyen lakások vásárlásához is nyújtható állami támogatás?

— A tanácsi értékesítésű lakások egy részénél — ha a tanács a kontingensből erről rendelkező határozatban jelöli ki a vevőt — állami támogatást kell nyújtani, átmenetileg 1985. december 31-ig.

— Mekkora lehet az állami támogatás mértéke?

— Egyszobás lakás esetében 60 ezer forint, másfél szobás lakás esetében 70 ezer forint, kétszobás lakás esetében 80 ezer forint, két és fél szobás lakás esetében 90 ezer forint, háromszobás lakás esetében 100 ezer forint. Az állami támogatást legfeljebb a vásárló jogos lakásigényéhez mérten a felső határnak megfelelő szobaszámú lakásra lehet megállapítani. Ebből a szempontból csak a vásárlóval közös háztartásban élő házastársat (élettársat), továbbá az általa eltartott gyermekeit és más eltartott családtagot lehet figyelembe venni.

— Már több mint tíz éve létezik a dolgozók lakásépítéseinek a munkáltatói támogatás. Csak milliárdokkal mérhető az eddig így nyújtott segítség. Most még jobban előtérbe kerül ez a forma.

— Az 1983. január 1-től hatályos új jogszabály kidolgozása során lényeges szempont volt, hogy a munkálatok pénzügyi lehetősége, a lakásépítési alap képzése az eddigieknél kiegyensúlyozottabbá váljék, a támogatásra felhasználható eszközökkel rugalmasabban lehessen gazdálkodni, bővüljön a támogatható építési formák köre, növekedjen a társadalmi ellenérzés. A munkálatok pénzügyi, valamint egyéb és természetbeni támogatást is adhat. A pénzügyi támogatást — lakásépítési alapról — a költségek szerrint nyújthatja: hosszú lejáratú kamatmentes kölcsönt ad, vissza nem térítendő támogatást ad, a tanács vagy az OTP részére költségeket térít, dolgozói elhelyezésére alkalmas lakóépületeket, lakásokat épít, vagy ilyen lakások építéséhez hozzájárul.

— A társadalmi munka ellenértéke is lehet forrása a munkálatok lakásépítési alapnak?

— Igen, méghozzá úgy, hogy a munkálatok szerv gazdasági eredményességétől függetlenül is ad lehetőséget a lakásépítési támogatásához. Ezért, véleményünk szerint a szakszervezetnek, a KISZ-szervezetnek egy-egy munkálatnál az eddiginél lényegesen nagyobb részt kellene vállalnia az ilyen munkák szervezésében, mert az igazi kölcsönös támogatás, az igazi öntevékenység a kollektív segítség lenne.

— Bizonyára időben megjelennek majd azok a jogszabályok, amelyek előírják, hogy a gazdasági egységeknél hogyan képezhető erre a célra pénzügyi alap.

— Igen, de ezek ismeretében a munkálatok szerveknek vagy a kollektív szerződésben, vagy — ahol ilyen nincs — külön szabályzatban kell meghatározniuk, hogy a helyi igényeknek, lehetőségeknek és a jogszabály előírásainak megfelelően milyen támogatást nyújtanak dolgozóik lakásproblémáinak megoldásához. Ezeket a szabályokat a munkálatok szerv vezetője a szakszervezettel és a KISZ-szervezettel kölcsönösen alakítja ki. Előnyben kell részesíteni a fiatal házaspárokat, a több gyermekes családokat, továbbá — a leszerelést követő két éven belül — a sorkatonai szolgálatot teljesítő dolgozókat is.

— Átterve egy másik, közérdekű témára: mire lehet még kölcsönt igényelni az OTP-től?

— Lakóházak (lakások) felújítására, tatarozására, lakások műszaki megújítására vagy kisebb lakások összevonására, nem lakás célját szolgáló helyiségek lakássá alakítására, lakások bővítésére (toldalékpítés), lakások korszerűsítésére és közművesítésére, meglévő lakások, lakóépületek utólagos hőszigetelésére, valamint a gazdaságosabb, ésszerűbb fűtési módok bevezetésére.

— Persze, hitelek eddig is léteztek. Mekkora összegben?

— A kedvezményes állami kölcsön általában legfeljebb az építési költség 70 százalékáig nyújtható, kamata évi három százalék, törlesztési ideje legfeljebb 15 év. Ha az adós a kölcsönszerződésben vállalt határidő előtt fizeti vissza a kedvezményes kamatozású kölcsöntartozását, akkor a fennálló tartozásából annyiszor egy százalék engedmény illeti meg, ahány évvel korábban fizet.

— Kapható-e a kölcsön akkor is, ha az állampolgár nem az államtól vásárol?

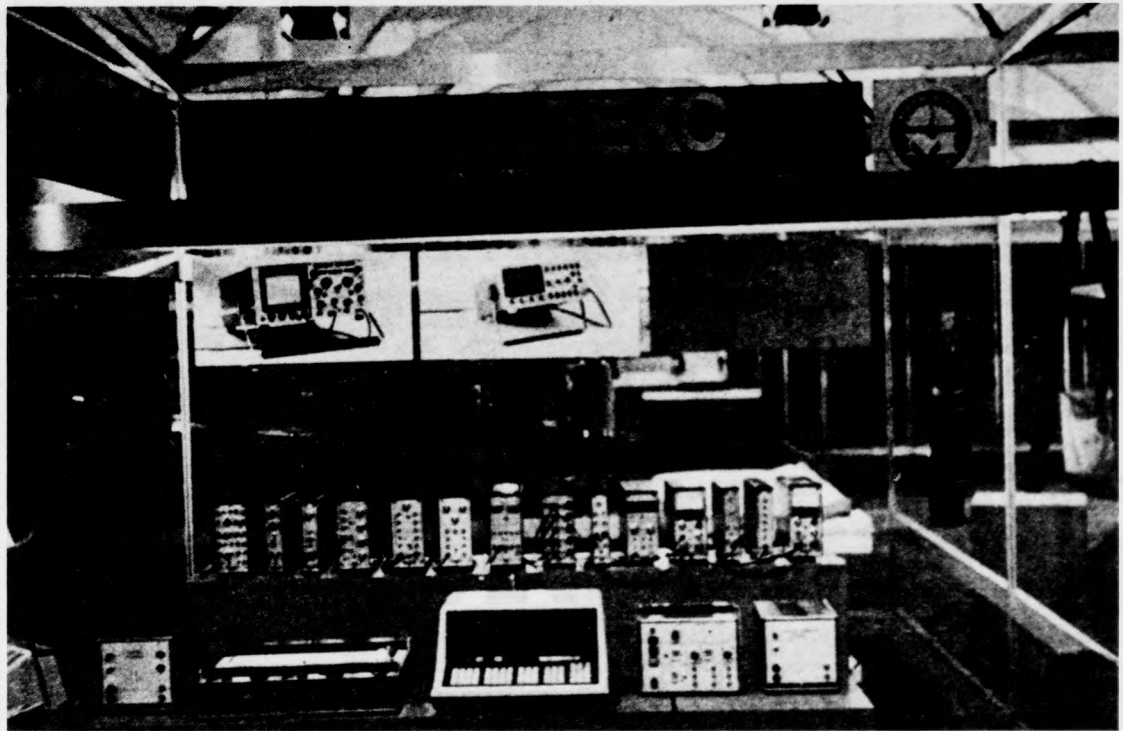
— Igen, a nem állami tulajdonban levő lakóingatlanok (lakások, családi házak) megvásárlásához a megfelelő fizetőképességű, ingatlanszerzésre jogosult állampolgárok kölcsönt vehetnek fel az Országos Takarékpénztártól.

— Nem ritka az az eset, amikor a magántulajdonban levő lakóház bérlője jobb jövedelmi és lakáskörülmények között él, mint a tulajdonos, akit ráadásul a tulajdonával kapcsolatos olyan terhek is sújtanak, mint a javítás-karbantartás, de a lakbér erre távolról sem elég. Ez az új OTP-kölcsön enyhítheti ezen a helyzeten?

— A személyi tulajdonú lakásban lakó bérlők és a tulajdonosok közötti feszültségek oldódhatnak és a bérlő tulajdonosává válásával megszűnhetnek az ellentmondások, gyakran nyilvánvalóan igazságtalan helyzetek. A lakóingatlanok megvásárlásához egyébként az OTP legfeljebb tíz évre nyújt kölcsönt. A kölcsön feltételei részletesen megjelennek majd a jogszabályban. E feltételek közül a legkézenfekvőbbek egyike, hogy a kölcsönt az OTP a vételár kifizetéséhez adja, ezért az eladó és a vevő között létrejött adásvételi szerződést be kell mutatni.

(Folytatjuk)

Cserhalmi Imre



A METRIMPEX kiállítóhelye a plovdivi vásáron, ATOMKI- és EMG-műszerekkel

Debreceniek Plovdivban

Szeptember 27-től október 4-ig tartott Plovdivban az őszi nemzetközi ipari vásár, amelyen debreceni vállalatok is szerepeltek, mint kiállítók.

Plovdiv, ez a több mint 300 ezer lakosú, dinamikus fejlődő nagyváros Bulgária második legnagyobb városa, az ország földrajzi központjában, a Szredna Gora és a Rodope hegyek között, a Marica folyó két partján helyezkedik el. Kedvező földrajzi fekvése miatt évezredek óta kereszttűl az egyik központi pontja volt a Marica völgyé-

MEZŐGÉP exportjának mintegy 20 százaléka Bulgáriába kerül, a vállalat több éve rendszeresen részt vesz a plovdivi vásáron. Az idei vásárra küldött valamennyi gép új fejlesztések eredménye. A vásáron hagyományos géptípusokra újabb szerződések kötöttek. Az Atommagkutató Intézet is évek óta rendszeresen szállít Bulgáriába műszereket, az éves export 25—30 százaléka kerül ott értékesítésre. Az intézet idén először vett részt a plovdivi kiállításon magfizikai mérő-

tek, tapasztaltak hasznosak és tanulságosak voltak. Néhány észrevételt, tapasztalatot szeretnénk közreadni:

Egy ilyen kiállításon a kiállító a saját bőrén érzi, mit jelent az a fogalom, hogy minden piacon értékesíthető termék. A vevő vagy potenciális vevő egymás mellett, szinte egy időben látja az azonos rendeltetésű műszereket vagy gépeket (ismeri vagy megkérdezi a leglényegesebb jellemzőket), és kiválasztja a neki megfelelő terméket. Egyre többen akarnak eladni, csökken a monopóliumhelyzetben levő eladók száma, a piacot elveszíteni nagyon könnyű, megtartani, vagy új piacot szerezni csak kitartás és színvonalas, összehangolt gyártói és kereskedelmi munkával lehet.

A külkereskedők nélkülözhetetlen segítőtársai kell hogy legyenek a helyszínen levő, jó felkészültségű műszaki szakemberek, akik a felmerülő speciális kérdéseket azonnali megválaszolásával sokat tehetnek az eredményes üzletkötés érdekében.

Mindent el kell követni annak érdekében, hogy a kiállított berendezések, ahol csak lehetséges, működés közben bemutatathatók legyenek. Igaz, hogy ez több munkát igényel (a vásár idején és gondosan elő kell készíteni azt, hogy zavartalan lehessen az üzemeltetés), de ezt a többletmunkát nem szabad sajnálni, mert megtérül. Meg kell szigorítani a vásárra küldött berendezések itthoni ellenőrzését, javítani kell a berendezésekkel kiküldött prospektusok, gyártmányismertetőik színvonalát, minőségét, nemcsak a kiállított termékről kell vinni prospektust, hanem mindenről, amit a vállalat értékesíthetőnek ítélt meg, az új termékekre fel kell hívni a vásárlók figyelmét. A szerzett tapasztalatokat összegezve elmondhatjuk, érdemes volt részt vennünk a plovdivi vásáron.

Dr. Jenei Sándor
MTA Atommagkutató
Intézet



Mezőgazdasági célú, IFA tehergépkocsira szerelhető felépítmény a KERTITOX-GLOBÁL márkanévű permetezőadapter, szántóföldi kultúrák hatékony kezelésére fejlesztve

ben haladó kereskedelmi utaknak. Ez a tendencia a vásárolt, a bolgár egyetem, kutató intézetek újabb nagyváros. Az idei vásár alkalmával szerény ünnepségen emlékeztek meg arról, hogy 90 éve 1982-ben rendeztek először mai értelemben vett kiállítást és vásárt a városban.

Az idei vásárra a világ minden részéről érkeztek kiállítók, vásárlók. A hazai kiállítókon kívül a Szovjetunió, Lengyelország, Csehszlovákia, az NDK, Magyarország, Románia, Kuba, az NSZK, Görögország, Olaszország, Franciaország, Japán, Svájc, Ausztria, az Egyesült Államok voltak a jelentősebb kiállítók, de részt vettek a vásáron olyan országok is, mint India, Kambodzsa, Nicaragua, Algéria, Szíria.

A magyar kiállítás két részből állt. Egy fedett csarnokban, közösen a kubai, NDK, román kiállítókkal kaptak helyet a VIDEOTON, a GAMMA Művek, a METRIMPEX, a TECHNOIMPEX, a NIKEX, a TRANSELEKTRO a TUNGSRAM, az EMO, a GANZ termelő, illetve kereskedelmi vállalatok által forgalmazott termékek, a szabad kiállítási területen pedig az IKARUS gyár és a KOMPLEX kereskedelmi vállalat.

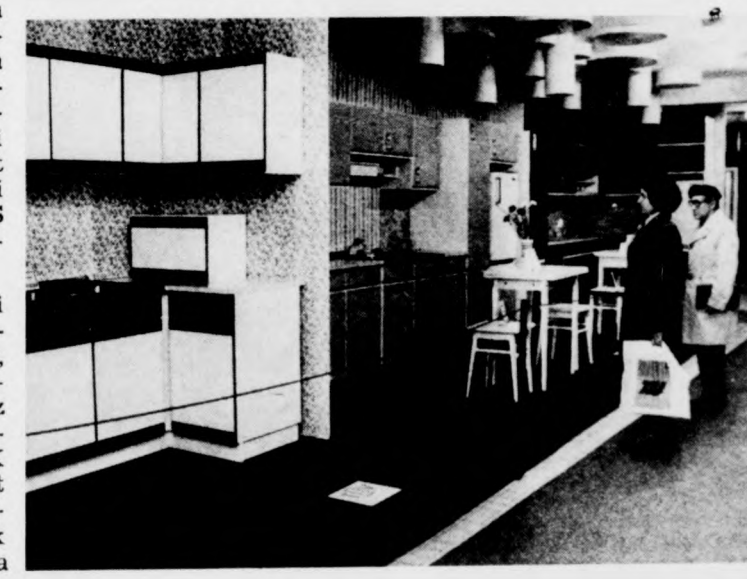
A vásáron két debreceni kiállító is részt vett, a Debreceni MEZŐGÉP Vállalat, melynek termékeit a KOMPLEX forgalmazza, és az MTA Atommagkutató Intézet, mint a METRIMPEX egyik szállítója. Mindkét vállalatnak több évre visszamenő jó kapcsolatai vannak a bolgár felhasználókkal, a

A kiállításra küldött összes műszert megvásárolták, és bolgár egyetem, kutató intézetek újabb nagyváros. Az idei vásár alkalmával szerény ünnepségen emlékeztek meg arról, hogy 90 éve 1982-ben rendeztek először mai értelemben vett kiállítást és vásárt a városban.

A plovdivi vásár nemcsak a debreceni résztvevők számára volt ilyen sikeres, elmondható ez a magyar kiállítási egészére is. A vásár zárásakor megtartott értekezleten hallottuk, hogy a bolgár-magyar relációban a vásáron megkötött szerződések a kétoldali éves árucserre-forgalom mintegy 40 százalékát teszik ki 80 millió rubel értékben.

A Plovdivban töltött napok nagy élményt jelentettek számunkra, az ott látot-

Konyha- és fürdőszobabútorok bemutatójával és mintá utáni értékesítésével bővült Debrecenben a TÚZEP Beloianisz u. 2. alatti bemutatóterme. A kiválasztott termékeket a vevők a helyszínen megvásárolhatják vagy előjegyezhetik, s abban az esetben hatvan napon belüli szállítást vállal a TÚZEP. Az induló készlet fél-millió forint, benne — piacfelmérési szándékkal is — a Tisza Bútoripari Vállalat termékei.



Nemcsak egyenjogúság dolga

Agrárértelmiségi nők helyzete a megyében

Debrecen járás területén személyes beszélgetéseket folytattak a mezőgazdaságban dolgozó agrárértelmiségi nőkkel. A beszélgetések egy felmérés alapjául szolgáltak mely a szakmásoport értelmiségi lányainak és asszonyainak helyzetét volt hivatott elemezni. E témáról elkészült a megyei számvetés is. A minap pedig azt olvassom az újságban, hogy megtartották első országos tanácskozásukat Balatonfüreden a női agrár szakemberek. A téma pedig nem kevesebb

volt, mint e szakmásoport lányainak, asszonyainak szerepe a mezőgazdaságban.

Magam kicsit még méltatlankodtam is ezen a „megkülönböztetett kiváltságon”. Legelőször ugyanis az jutott eszembe, hogy egy-egy szakmásoporton belül vajon más-e a szerepük a nőknek, mint a férfiaknak. Később aztán beláttam, semmi okom az ellenérzésre. Legalábbis ami a mezőgazdaságban dolgozó agrárértelmiségi nők szerepét illeti.

zat vagy betöltetlen állás, ahol a feleség szakképesítésének megfelelően elhelyezkedhetne. Ezért aztán munkájukban sikerélményt nem találó női agrár szakemberek sokszor pályát is változtatnak. Sajnos, arra nincs adatom, hogy hány női agrár szakember képezte át magát pedagógusnak, helyezkedett el a közigazgatásban — egyik ismerősöm például népművelő lett — s egyéb helyeken.

A debreceni járásban negyven női agrár szakemberrel beszélgettek ezekről a gondokról. A megkérdezettek 10 százaléka nem látott perspektívát, előrelépési, fejlődési lehetőséget munkahelyén. A szakmai továbbképzés lehetőségét, az anyagi és erkölcsi elismerést — egyenlő munkáért egyenlő bért — a mezőgazdasági üzemekben már megpróbálják nőkre és férfiakra is egyaránt érvényesíteni. Ez egyre kevesebb gondot okoz. Természetesen még mindig vannak egyedi esetek. Például a megye egyik gazdaságában azért nem kapott fizetésemet a feleség, mert a szintén agrár szakember férj keresetével együtt magas lenne már kettőjük jövedelme.

Ketten a hatvankilencből

Hat éven át munkakörömből adódóan ugyanis közölről megfigyelhettem a mezőgazdasági termelést, a termelőszövetkezetek, állami gazdaságok munkáját. Egyben tehát tapasztalatokat gyűjtöttem az agrárértelmiségi nők munkájáról. Sajnos, csak nagyon kevés tapasztalatot. Nagyon kevés lányt, asszonyt ismertem, aki termelésirányítóként, esetleg vezetőként dolgozott. Kettőjükre mégis élelmem emlékszem. A termelőszövetkezet elnökhelyettesére, aki emellett üzemgazdász feladatokat is ellátott, s ha kellett, tudta szervezni a termelést is. Mégis, amikor a termelőszövetkezet elnöke nyugdíjba ment, miért, miért nem, nem ő, hanem egy férfi kaptá meg a tagság bizalmát. Másik ismerősöm is határozott egyéniség. Hosszú évekig a mezőgazdasági üzem párttitkára volt, van véleménye a dolgokról, s általában csak jogos hiányosságokat kérdőjelez meg. Szava van és tekintélye, mondanivalóját fontolóra veszik a férfi szakemberekből álló tanácskozáson is.

Tehát kettő. S hiába is gondolkodom, rajtuk kívül nem jut eszembe olyan agrár szakember nő, aki közvetlen részt venne a termelés irányításában. Pedig nyilvánvaló, hogy jóval többen vannak abban a hét mezőgazdasági üzemben, amelyeket korábban meglehetősen jól ismertem. Ott ülnek az irodában könyvelők, üzemgazdászok, adminisztrátorok.

A statisztikai adatok szerint megyénkben 912 agrár szakember dolgozik, melyből 98 a nő. Közülük a szakmájukban 69-en helyezkedtek el, huszonkilencük tehát elsősorban adminisztratív, könyvelési vagy hasonló jellegű feladatokat lát el.

A sikerélmény hiánya

De az első elemzésre okot adó érdekes megyei megállapítás a következő: a szakmában dolgozó 69 agrárértelmiségi nő közül 13-an vezető üzemgazdászok, 28-an pedig beosztottként végeznek el üzemgazdasági feladatokat, számításokat. Magasabb vezetői munkakörben hárman, közvetlen a termelésben mindössze 25-en dolgoznak.

A debreceni járásban végzett felmérés alapján is egyértelműen megállapítható volt e tény, még arányában is hasonló a helyzet. A nők többsége üzemgazdasági munkakörben dolgozik, s a legtöbb elkeseredett vélemény ezektől a lányoktól, asszonyoktól eredt. Betöltött munkakörük általában nem szakvégtetésüknek megfelelő, de más lehetőségük nem lévén, elvállalták. E munkát mégis kényszernek érzik. Aki pedig szívesen vállalta feladatát, később az is elkedvetlenedett, mert hiába végzi el az elemző számítómunkát, senki nem használja fel munkájában sikerélménye nincs.

Nyilván ezek az okok csak részei annak, hogy a női agrár szakemberek nagyobbik

fele üzemgazdász feladatokat vállal, s hogy csak a kisebbik részük vesz részt a termelésben. Hisz a nők sajátos biológiai felépítésükből adódóan sem vállalhatják a még ma is bizony nehéz termelésirányítói munkát. Rájuk hárul az otthonteremtés, gyermekszülés, gyermeknevelés is. De az okok közé sorolhatjuk még főként kisebb községekben, hogy ahol a férj állást kap, ott nincs olyan termelési ága-

Nem megkülönböztetett kiváltság

A járási felmérésből és a megyei értékelésből kitűnik, hogy a női agrár szakemberek a rájuk bízott vagy az általuk vállalt feladatokat megfelelően elvégzik, egyes területeken még jobban is, mint a férfiak. De nem vállalják, vagy csak nagyon kevesen a növénytermesztéssel járó távolság, időjárás és egyéb nehézségekből adódó megterheléseket. Így aztán úgy érzem, lassan kialakul az agrárértelmiségi nőknek egy egyféle sajátos szerepvállalása a mezőgazdaságban. Hogy aztán ez mennyire függvénye alkati, biológiai adottságaiknak, a családban rájuk háruló kötelezettségeiknek, a családon belüli egyenjogúságnak, a munkahelytől ka-

pott bizalomnak, nehéz volna megmondani. Hiszen az agrárértelmiségi nők egy része képes ebben a férfias erőt vallott feladatokat megfelelően elvégezni, mások nem tudják vállalni a munkát, mely csak esetben kora hajnalot késő estig tart a földeken. Ez pedig már nemcsak egyenjogúság dolga — természetesen az is —, szerepüket, feladatukat a reális lehetőségek mérlegelésével, valamennyi tényező figyelembevételével kell meghatározni.

Ezért hiszem, hogy a balatonfüredi tanácskozást nem „megkülönböztetett kiváltság”, hanem jogos igény hívta életre.

Tatár Éva

Alkotókészség a megújulásra

TÍZÉVES A PEDAGÓGUS-TOVÁBBKÉPZÉS MEGYEI RENDSZERE

Me gyénk pedagógus-továbbképzési intézete az első útszakasz végén most készíti a számvetést. Az alapítók célja — dilemmája ma is igaz, és ma is a felelősséget érző szakemberek zsinórmértéke. Tudjuk-e ösztönözni, irányítani, hatékonyan segíteni a pedagógusok permanens önművelését? Megnyerjük-e az idővel vívott harcot? Hol az arány a tanóra védelme, a szabad idő igénybevétele között? A tanulók közvetlen vagy hosszabb távú érdekeit vegyük-e figyelembe, amikor tanáraiknak továbbképzéseket szervezünk? Tudjuk-e a továbbképzési bázist úgy működtetni, hogy jelenlétét, hatását, értelmét és hasznát hozó tanulásra készítse a „végeken” és az osztatlan iskolákban is érezzék? Jelen van-e az intézet pedagógiai közéletünkben?

A számvetés tehát készül, de az igazi értékelés azokból a válaszokból állna össze, amelyeket az óvodai, iskolai élet különböző örthelyein hivatásukat teljesítők, a zsúfolt osztályteremben tanítók, a nevelőmunka nehéz területein: a cigányosztályokban, a gyermekvédelemben, nevelőotthonokban, a gyógypedagógiában dolgozók adnának és a neveléstudomány művelőinek szellektált, fejlődést szorgalmazó tétteleiből, gondolataiból a nekünk valókat, a jelentőseket, jövőt építő elemeket vegyük át és használjuk.

Rugalmas továbbképzési rendszer

Ilyen rendező elv volt a továbbképzési rendszer nyitottsága, továbbá építhetősége, rugalmassága. Ez készítette a kapcsolatkeresésre, az együttműködésre a pedagógusképzőkkel, társintézményekkel és a neveléstudomány, a társtudományok kitűnő művelői közül azokkal, akikben megvolt az igény és a készség a pedagógusok kitűnőbb-nagyobb csoportjaival való találkozására.

átsegítő, megújulásra készítő elmondott vagy leírt gondolat is.

Nehéz elfogultság nélkül szólni a tíz évvel korábbi eseményekről. A megyei továbbképzés rendszerének ki-munkálásához országos minta nemhogy a gyakorlatban, de papíron sem állt rendelkezésre. Vállalnunk kellett a modelleképzés szerepét is.

A meghatározó jelentőségű 1972-es oktatáspolitikai párt-határozat azt a sürgető társadalmi igényt fejezte ki, és rendezte feladatokká, amely már hosszabb ideje érlelődött, és napirendre tűzte a továbbképzés reformját is. A megyei vezetés kedvező lehetőséget teremtett a gyors döntéshozatalhoz és azonnali cselekvéshez.

Tíz év során a gyakorlatból váltak ismertté azok a rendező elvek, amelyek a rendszer fejlesztéséhez vezettek, és azok a gondolatok, amelyek pilléreire építettünk. Senki sem állíthatja, hogy új és eredeti találmány volt a megvalósult elképzelés, az elvekké, időt álló koncepcióval rendeződő gondolat. Sokkal inkább ahhoz kellett döntési készség, hogy a pedagógiai valóság alapos ismeretében és a neveléstudomány művelőinek szellektált, fejlődést szorgalmazó tétteleiből, gondolataiból a nekünk valókat, a jelentőseket, jövőt építő elemeket vegyük át és használjuk.

kalmazására. Szemléletformálás, meggyőzés, tanulás és műhelymunka évei ezek.

A korszerűsítés bázisa

Sok személyes emlékműk fűződik az alkotó munka kibontakoztatásához. Pedagógiai pályamunkák ünnepélyes eredményhirdetésére emlékszem, ahol hajdúsági, bihari óvodák, iskolák nevelői vették át a pályadíjakat. Újító, kísérletező, publikáló, rangos rendezvényeken szereplő kollégákra, akiket alkotó munkájuk elismerése emelt ki. Iskolák formálódtak alkotó műhelyekké, igazgatók váltak a belső megújulás úttörőivé. Vezetői továbbképző tanfolyamokra emlékszem, ahol előretérítő és elmélyült gondolkodásra valló kérdéseikkel a résztvevők adták fel a „lekkét” az előadókna.

A megújulási készséget, az alkotó munkát mindvégig a korszerűsítés kifogyhatatlan bázisának tekintettük. E tevékenység gondozásában nagyra értékeljük az intézet eredményeit. Az alapításkor megfogalmazott alapvető elmélet és a gyakorlat egységéről a valóságban sokoldalú értelmezést nyert, gyümölcsöző együttműködéshez és gyarapodó eredményekhez vezetett.

Egyetemi, főiskolai oktatók értékes együttműködése révén sosem okozott gondot, hogy a foglalkozásokra kiváló, a témákhoz értő előadók nyerték meg. Az általuk vezetett kísérletekben, vizsgálatokban gyakorlati pedagógusokat vezettek be a pedagógiai kutatások módszereibe. Az oktatás programozása, a feladatrendszeres tanítás-tanulás, a világnézeti nevelés vizsgálata országos figyelmet, publicitást is kapott. Részt vállaltunk a tanterv-előkészítő és a kipróbálást jelentő központi kísérletekben.

Az intézet tevékenysége természetesen nemcsak a továbbképzési rendszer megalkotásában, továbbbepítésében, a korszerűsítés, hatékony munkára ösztönzés, az önképzés és a formába öntött alkotó gondolat jeleiben érzékelhető. A szemináriumi, tanfolyami csoportokban az együttműködés készsége és képessége formálódik, a köztársasági összetartás is erősödik.

Úgy gondolom, a továbbképzési intézet tízéves működésével igazolta létrehozásának szükségességét, s a benne dolgozókat a pedagógushivatás szolgálatára jellemezte és jellemzi. Pedagógiai munkára ez is a javából, olykor talán még nehezebb is, mint az iskolában helytállni. A működés értékei előtt tisztelgünk, s az elismerés mellett a továbbképzés igényét is megfogalmazzuk. A továbbképzés útját keresve nem elég a továbbképzési rendszert korszerűsíteni, újabb szervezeti formákat, módszereket és eszközöket alkalmazni, a tartalmi elemeket gazdagítani — keresni kell az önmagunkban rejlő tartalékokat is.

A tízéves továbbképzési rendszer jellemzőinek elemzése visszatekintésünk a megteremtettre a jelen munkánkhoz kínál tanulságokat, és arra készít, hogy a jövő távlatához íveljen gondolatunk. Sem az elismeréshez, sem a kritikához nem nélkülözhetjük meggyőző pedagógusaink személyes tapasztalatait és a nevelői szobákban érzékelhető közhangulatot.

Ungvári János

ÚJ MŰSZAKI ÁRUHÁZ

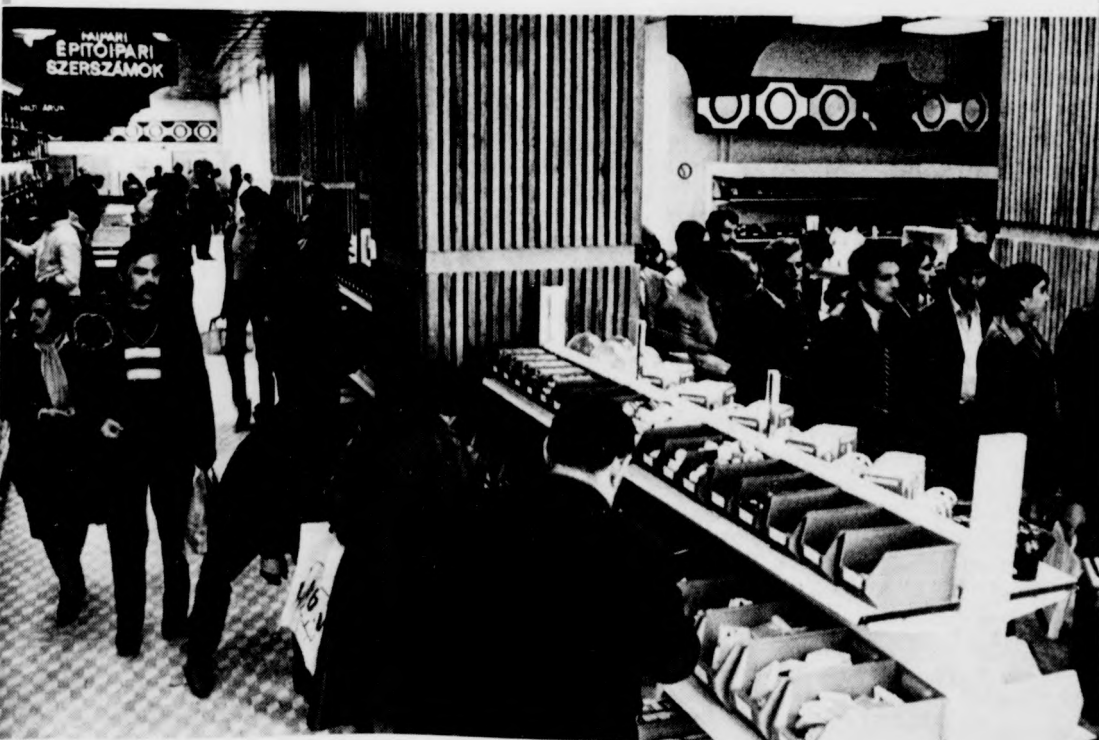
NYÍLT DEBRECENBEN

A Hajdú-Bihar megyei Vegyipar-cikk-kiskereskedelmi Vállalat hétfőn átadta a forgalomnak az új műszaki áruházat, a Vörös Hadsereg úti volt börtönből helyén. A Domus megnyitásával megújult helyiséget jól szervezett, összehangolt munkával alakították át, melyben a vállalat dolgozóin kívül részt vett a Debreceni Ingatlankezelő és -közvetítő, a Debreceni Építőipari, a Közúti Építő Vállalat, valamint a Bútoripari Javitó és Használatcikk-forgalmazó Ipari Szövetkezet.

Az ünnepélyes avatáson Zsirus Lajosné, a kiskereskedelmi vállalat igazgatója egyebek között elmondta, kereskedelempolitikájuk egyik fontos célkitűzése volt, hogy Debrecenben nagy alapterületű áruházalattal és nagy válasz-

tékkal álljanak a lakosság rendelkezésére. E célkitűzés összhangban volt a megye és a megyeszékhely lakásépítési és lakásfelújítási programjával; ebben az áruházban biztosítják a magánépítkezők részére a lakások korszerűsítéséhez szükséges áru-felvételeket.

Az új áruházban az építőanyagok (tégla, mész, cement, cserép, fa stb.) kivételével minden, a belső építéshez, szereléshez szükséges árut egy helyen biztosítanak. A helyszínen előjegyzéses felvételi és rendelési iroda működik. Az új boltban 25 milliósi áru-készlettel állnak a vásárlók rendelkezésére, az önkiszolgáló rendszerű áruház eladótéren több mint 350 négyzetméter. A képen: birtokba veszik az áruházat a vevők.



OLVAS

A magyar fejlődés Szabó Zoltán

Babits írta valahol, az írás titka: megtalálni a megfelelő szót, kifejezést, megfelelő és vizuálisan befogadható és vizuálisan szemében viszont ez a képtelenség nem látszik le- gesnek, másodlagos, jár- kos elemként kezelik. Ezért kell örülnünk, ha lá- kent egy-egy alaposabb r- ka lát napvilágot, ami irodalmi mű nyelvi-stil- kai eszközeit kutatja.

Szabó Zoltán, a kolozs- egyetem nyelvészprofess- zora a nálunk is népszerű „magyar stilsztika” szer- tője átdolgozva második kiadta Kis magyar stíl- tenet című munkáját. A rény cím jelzi az al- kísérleti jellegét, hisze- nyar nyelven nincs ö- összefoglaló mű, ami irodalmi stílus történe- fogóan tárgyalná. A s- előszavában a tudomá- alakulatlanására, az al- galmak tisztázatlanságá- vatkozva kijelenti: „St- történeti szintézist ma- csak tankönyvi szinten- írni.” A megvalósult m- ennél jóval több: a ma- szépiroli stílus fejlö- összegezi, korszerű fel- ban, elméletileg mega- zottan, adatokkal igaz- tiszta, világos magyar- ven. Nem szakad el a- stilsztikakutatás hagy- nyaitól, de európai s- tájékozottság jellemzi, nosítja a korszerű ny- meletek tanulságait is.

A népszerűsítő, köz- lődésre számot tartó ki- ben több skatundomá- és felmerül: a stíl- önállósága, a korszak- szinkronia és diakron- nagy tendenciák és az- alkotók kapcsolata, a- szerzés és a válogatás- dései.

A szerző a tudom- önállóságát hangsúlyoz- stilsztikakörténét ne- az irodalomtörténetek- rúan alárendelt disze- hanem része az önáll- listikának, a stílusi é- nyelvi formák történe- „saját szintézisi elv”- lett azonban interdiszi- ris szemlélet jellemz- irodalom fejlődési fol- tának nyelvhasznála- listikai szempontú sz- se összefügg az irodal- tennél, a művészet- tekkel, az esztétikával, kategória a stílusfej- tendencia, amely nem- nos az irodalomtörténet- szakokkal vagy az eszt- értelemben vett stíl- lommal; dinamikus e- amelyből egy-egy kor- ban, sőt egyetlen é- életművében is több e- más mellett, egymást- és kiegészítik, és a rég- denciák megújulva ism- tűnhetnek későbbi kor- Néhány stílustendé- nincs irodalomtörténeti- felelője, nincs olyan- zat, amellyel azonosít- hetne, illetőleg több- dával az élőnyelvi, népi- lus, a biblikus-zsoltár- lus vagy a tárgyas- in- tuális stílus). Az ös- fejlődésfolyamat fej- ki az ölelkező korszak- rokban, és ezeken belül- galmasan kezelt kiseb- ségekben. A magyar i- liség kialakulásától a- dik világháborúig viz- a szerző az irodalmi- történetét, a diakronia- szinkronia — a törté- és a jelen idejűség — hangját megteremtve, dencia, a korstílus e- egyes alkotók közötti- csönösséget mindig- előtt tartva. A főbb

ra. Szemléletfor-
gyozás, tanulás és
munka évei ezek.

rszerűsítés
pázisa

mélyes emlékün-
k alkotó munka ki-
tásához. Pedagó-
munkák ünnepélyes
írdetésére emlé-
hajdúsági, bihari
kolák nevelői vet-
pályadíjakat. Újító,
publikáló, rangos
yeken szereplő kol-
akiket alkotó mun-
merése emelt ki. Is-
rmálódta alkotó
é, igazgatók váltak
megújulás úttörővé,
vábbképző tanfo-
emlékszem, ahol
és elmélyült
ára valló kérdé-
résztvevők adták
ét" az előadónak.

ulási készséget, az
nkát mindvégig a
és kifogyhatatlan
tekintettük. E tevő-
ndozásában nagy-
ük az intézet ered-
váltásokkor meg-
alapelv az elmé-
yakorlat egységéről
an sokoldalú érte-
ert, gyümölcsöző
déshez és gyara-
ményekhez veze-

l. főiskolai oktatók
gyűtműködése ré-
m okozott gondot,
foglalkozásokra ki-
mákhöz értő elő-
erjünk meg. Az ál-
tett kísérletekben,
ban gyakorló pe-
at vezettek be a
kutatások mód-
Az oktatás progra-
feladatrendszeres
ulás, a világnézeti
vizsgálata országos
publicitást is ka-
vállaltunk a tan-
zító és a kipróbá-
központi kísérle-

zet tevékenysége
en nemcsak a to-
ri rendszer megál-
továbbépítésében,
sítés, hatékony
szönzés, az önkép-
mába öntött alko-
jeleiben érzék-
mináriumi, tanfo-
oportokban az
dés készsége és
formálódik, a kö-
szertartás is erősö-

ndolom, a tovább-
zet tízéves műkö-
zolta létrehozásá-
ességét, s a ben-
kat a pedagógus-
gálata jellemezte
Pedagógiai mun-
avából, olykor ta-
zebb is, mint az
helytállni. A mű-
ékei előtt tisztel-
elismerés mellett
épzés igényét is
zzuk. A tovább-
át keresve nem
vábbképzési rend-
erűsíteni, újabb
ormákat, módsze-
szközöket alkál-
tartalmi elemeket
— keresni kell az
an rejlő tartaléko-

s továbbképzési
ellemzőinek elem-
ekintésünk a meg-
elen munkánkhoz
alságokat, és arra
a jövő távlatai-
gondolatunk. Sem
hez, sem a kriti-
nélkülözhetjük
pedagógusainak
apasztalait és a
pákban érzékel-
ulatot.

Ungvári János

OLVASÓNAPLÓ

A magyar irodalmi stílus fejlődéstörténete Szabó Zoltán könyvéről

Babits írta valahol, hogy az írás titka: megtalálni a megfelelő szót, kifejezést. Az írás befogadói és vizsgálói szemében viszont ez a kérdés többnyire nem látszik lényegesnek, másodlagos, járulékos elemként kezelik. Eppen ezért kell örülnünk, ha időnként egy-egy alaposabb munka lát napvilágot, amely az irodalmi mű nyelvi-stilisztikai eszközeit kutatja.

Szabó Zoltán, a kolozsvári egyetem nyelvészprofesszora, a nálunk is népszerű „Kis magyar stilsztika” szerkesztője átdolgozva másodszor is kiadta Kis magyar stilsztika című munkáját. A szerény cím jelzi az alapozó, kísérleti jellegét, hiszen magyar nyelven nincs olyan összefoglaló mű, amely az irodalmi stílus történetét átfogóan tárgyalná. A szerző előszavában a tudomány kialakulatlanságára, az alapfogalmak tisztázatlanságára hivatkozva kijelenti: „Stilsztika történeti szintézist ma még csak tankönyvi szinten lehet írni.” A megvalósult munka ennél jóval több: a magyar szépirodalmi stílus fejlődését összegzi, korszerű felfogásban, elméletileg megalapozottan, adatokkal igazoltan, tiszta, világos magyar nyelven. Nem szakad el a hazai stilsztikakutatás hagyományaitól, de európai szintű tájékozottság jellemzi, használja a korszerű nyelvvelméletek tanulságait is.

A népszerűsítő, közérdekűre számot tartó könyvben több szaktudományi kérdés felmerül: a stilsztika önállósága, a korszakolás, a szinkronia és diakronia, a nagy tendenciák és az egyes alkotók kapcsolata, a rendszerezés és a válogatás kérdései.

A szerző a tudományág önállóságát hangsúlyozza: a stilsztikatörténet nemcsak az irodalomtörténetnek szigorúan alárendelt diszciplína, hanem része az önálló stilsztikának, a stílusérték nyelvi formák története. A „saját szintézisi elv” mellett azonban interdiszciplináris szemlélet jellemzi: az irodalom fejlődési folyamatainak nyelvhasználati-stilisztikai szempontú szintézise összefügg az irodalomtörténettel, a művésztörténetekkel, az esztétikával. Alapvetően a stílusfejlődési tendencia, amely nem azonos az irodalomtörténeti korszakokkal vagy az esztétikai értelemben vett stílusfogalommal; dinamikus egység, amelyből egy-egy korszakban, sőt egyetlen szerző életművében is több él egymás mellett, egymást váltják és kiegészítik, és a régi tendenciák megújulva ismét feltűnhetnek későbbi korokban. Néhány stilsztikai tendenciának nincs irodalomtörténeti megfelelője, nincs olyan irányzat, amellyel azonosítani lehetne, illetőleg több irányzat között oszlik meg (például az élőnyelvi, népies stílus, a biblikus-zsoltáros stílus vagy a tárgyas-intellektuális stílus). Az összefüggő fejlődésfolyamat fejeződik ki az ölelkező korszakhatárokon, és ezeken belül a rugalmasan kezelt kisebb egységekben. A magyar írásbeliség kialakulásától a második világháborúig vizsgálja a szerző az irodalmi stílus történetét, a diakronia és a szinkronia — a történetiség és a jelen idejűség — összhangját megteremtve, a tendencia, a korstílus és az egyes alkotók közötti kölcsönösséget mindig szem előtt tartva. A főbb stílus-

tendenciákhoz a „szemléletanyagot” mindig a legjellegesebb alkotók művészetete adja: a romantikához Vörösmarty és Jókai, a népiességhez Petőfi és Arany, az élőnyelvi stílushoz Móricz.

Nincs lehetőség arra, hogy a könyvvel részleteiben foglalkozzunk, egy-két dolognál azonban érdemes kitérni. Ilyen például a szecesszió felfogása, tárgyalása, vagy a tárgyas-intellektuális stílus fogalmának érvényesítése.

A sokat vitatott szecesszió, amely a művésztörténetben egyre inkább polgárjogot nyert, most először szerepel teljes értékű stilsztikai tendenciaként a magyar irodalommal kapcsolatban. A szerző hangsúlyozza, hogy nem homogén irányzat, sok szállal fonódik az impresszionizmushoz és a szimbolizmushoz. A magyar irodalmi szecesszió rendszerezésére ez az első kísérlet. (Egyes tanulmányokban és a Pók Lajos által szerkesztett A szecesszió című kötetben már sok hasznos adat található erre vonatkozólag.) A részletes stílus-elemzés meggyőzően bizonyítja be például Bródy Sándor, Krúdy Gyula, Ady, Babits, Kaffka Margit és mások művészetében a szecessziós stílusajátosságokat: a diszitív motívumokat, a stilizációt, az indázó szerkezeteket, de elemzi az új művészi megoldásokat kereső új életérzést, világnézeti hátteret is, valamint jelzi azt is, hogy a századforduló nagy művészeinél a szecesszió nem az egyetlen, kizárólagos stílus.

Figyelemre méltó a tárgyas-intellektuális stílus önálló tendenciává emelése. Olyan stílus ez, amely segítségével „Az író az értelem fényében akarja látni és látatni a világot”. Jellemzője a reflexió, a meditáció, a belső vívódás ábrázolása. Stílus megnyilvánulása elsősorban szemantikai jellegűek, a konkrét és elvont szemantikai síkok váltogatása adja a művek vázát. Meggyőző példa erre József Attila, Radnóti költészet, Németh László prózája. A fogalom eddig csak egyes tanulmányokban szerepelt, most kapott polgárjogot átfogó szintézisben. Bizonyos, hogy jó eszköz lesz napjaink irodalmának elemzésében is.

Szabó Zoltán könyve sok finom és eredeti megállapítással gazdagítja az irodalomról való tudásunkat. A stilsztikai értékek felhasználásának nyelvi eszközei fejlődésrajza a jelen felé is utat nyit. Az író, aki ad valamit műve csiszoltságára, az olvasótól és a kritikától is elvárja, hogy vegye figyelembe és értékelje ilyen irányú törekvéseit. Bolya Péter az Új Tükör egyik számában felrója a stilsztika hiányát: az írók küzdenek a stílus, az egyéni, új hang kialakításáért, de hiába, mert „Az elégtelen prózakritika egyik sajátos ismérve, hogy nem hajlandó tudomásul venni az evidenciát: a prózai mű megjelenési formája: a nyelv”.

Valahol itt, ezen a ponton találkozunk a múlt irodalmát faggató tudomány napjaink irodalmának igényeivel.

(Szabó Zoltán: Kis magyar stilsztika. Bp. 1982. Tankönyvkiadó.)

Bényeiné
Kindrusz Erzsébet



Különleges faboritással és szőnyegpadlóval szigetelt tanterem

A ZENE ISKOLÁJA



A Mester és a növendék

Hivatatosan csak tegnap történt meg az átadás, de már napok óta folyik a tanítás az új debreceni zeneiskolában. Az ország legkorszerűbb zeneoktatási intézményét vehette birtokba az 1078 növendék és az 52 tanár: Schmidt Tibor tervező és Hadházy Árpád építész elképzelés alapján a Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalat és több szakipari vállalat gondos kivitelezésében a december 31-i végső határidő előtt csaknem három hónappal lett kész az épület, amelyet a speciális követelményeknek megfelelően alakítottak ki.

A harmadik tantermet akusztikai bemérések után különleges szigetelő burkolattal látták el, s így teljesen kiszűrték a zavaró áthallásokat. Mondanunk sem kell, hogy zeneiskola esetében ez alapvető szempont. Az esztétikus tanterem 17-19 négyzetméteresek, a szolfézs-terem 36, a zenekari terem 56-60 négyzetméter alapterületűek. A földszinten a tanári és egyéb vezetői szobák kaptak helyet, a zongoraoktatás az első emeleten, a vonós a másodikon, a fúvós a harmadikon folyik. Az épület az előtér szerint egy nyolctantermes általános iskola költségéből emelték, nem luxusigényeket hanem a célszerűséget szem előtt tartva.

Nem is lehet összehasonlítani, hogy mennyivel jobb körülmények közé került így a Simonffy Emil Zeneiskola. Az utóbbi időben már a



A harmadik emelet a fúvósoké. Balogh József egyik tanítványával

város tíz különböző pontján tudták csak fogadni a növendégeket, s most egy csapásra modern, minden igényt kielégítő épület lett az otthonuk. Így egymás mellé került az alsó- és középfokú zeneiskola, s ez a közelség remélhetőleg a két intézmény kapcsolatait is meghatározza majd.

T. G.

Szolfézsórán (Nagy Gábor felvételei)



KÉPERNYŐ

1 Mint a mesében

Valamikor úgy fogjuk emlegetni ezt a csehszlovák filmsorozatot: volt egyszer egy kórház a város szélén. Hol, hol nem, ki tudja, ma már csak arra emlékszünk, hogy kedd esténként odaültünk a képernyő elé, s vártuk, hogy megjelenjenek a férfiak-nők, orvosok-betegek, tündérek-ellen-tündérek. Mint a mesében. Izgultunk, féltettük őket, bár tudtuk, hogy semmi baj nem lehet. A jó elnyeri jutalmát, a rossz méltó büntetésben részesül. Karel találkozik Elzabával, Blazej hoppon marad, Roman meg Hunkova összedesednek.

Persze a dolog azért nem ennyire egyszerű. Árnyaltabb s bonyolultabb és ha a végeredmény előre ki is számítható, a részek izgalmat-fordulata lekötötte a nézőt. Mert nem kis merészség kellett ahhoz, hogy egy látszatra ilyen szikár témához hozzányúljanak, s ráadásul átszöve tudják életre kelteni. Jaroslav Dietl és Jaroslav Dudek az érdem — író és rendező —, akik nemcsak hogy rokonszenvesek tettek egy számunkra ismeretlen világot, hanem megszerettették velünk annak figuráit, szereplőit.

Tekintsünk el a történet meséjétől, cselekményétől. Az olyan, amilyen, legjobb esetben is átlagos, vagy így még pontosabb: szokványos. De ebben is van némi erény, javára írható tudatosság. Ti nem akar a néző s a bemutatott világ közé meredek választófalat emelni. A szerzők a közélet vezérelvét követték, a társadalom nyitottságát tekintették modellnek. Hogy beleláthassunk egymás életébe, érzelmi-hangulati változatosságába. Azaz: a konvenciók, a közterek konfliktusaiba, amelyek mindennapjainkban ottlévők, s ami egyik emberrel megeshet, az a másik sorában se ismeretlen. A hűség éppúgy, mint a hűtlenség, a megalkuvás csakúgy, mint a következtetés.

A filmsorozatnak azonban mégsem ez a legnagyobb erénye. Sokkal vonzóbb, ahogyan egy-egy figurát megteremt, életre kelt. Kissé idealizált, de remek egységekkel ismerkedtünk meg az epizódok során. Mindenekelőtt Strosmajerrel. Ez a látszatra kissé cinikus, mindenből kiábrándult orvos maga a megtestesült jóakarát. Amellett, hogy kitűnő szakember, olyan tulajdonságai vannak, hogy az már-már irigylésre méltó. Közvetlen, őszinte, szókímondó, megvesztegethetetlen, s mindenekelőtt humora van. S ez nemcsak őt, de a környezetét is valamiféle sugárzásba vonja, emberivé teszi. Aztán Sova, az idősebb. Halk és megfontolt, az érzeit csak befelé hordozza. Meg Cenková, akit a néző már a kezdet kezdetén Karelnek szánt, és az ápolónők és a betegek, és a másik tábor, az ellenszenvesek, de hát így kerek a világ, ettől és ezért éreztük magunkénak a történetet, a szereplőket.

Szóval: hiányozni fog kedd esténként ez a sorozat. A könyved és szomorkás zene, ahogyan legyőzte elfoglaltságunkat, előítéletünket s vált talán élményünké is, mert emberi volt, mai volt, s mindvégig ébren tartotta figyelmünket.

2 A bohózat határai

Nem vagyok elrontója semmi jónak, s talán prűdek se vélem magamat, olykor azonban a jó ízlés bizonyos tiltakozásra kényszerít. Mint például a Tökfilkő esetében. — Vagy engem néznek annak? — Azt hiszem, Aczél János és Koltai Róbert félreértettek valamit. A bohózat ürügyén az alpiriságnak, az izlésteleneknek adtak zöld utat, s amit érvényre juttattak, az már maga a közönségesség. (Egyébként se értem, hogy a mi művelődéspolitikáinknak éppen Georges Feydeau a sarkköve, hogy ez az a vígjáték, amellyel éppen szombat este kell szórakoztatni bennünket.)

El tudom képzelni, sőt el is hiszem: még a Tökfilkő is tartalmaz annyi könnyedséget, gálans vagy pikáns társadalomkritikát, hogy érdemes képernyőre fogalmazni. De azt és csakis azt, s nem valami brutális és otromba vaskosság. Persze tudom én, hogy a szeretkezés ábrázolása a képernyőn se szentségteleníti meg. A művészetnek ehhez joga van, s ha annak az érdekében történik, illetve maga is az, minek tiltakoznánk. És erre a Tökfilkőben is nyílik, illetve nyilván lehetőség, ha nem esnek a másik végletbe. A formális, az „ez kell nektek” végletébe, ahol a mozdulat már nemcsak a képernyőn, de a maga intimitásában is arcipirító. Sőt megalázó, épp a nőt kényszerítve érzelmi, tehát lelki prostitúcióra. Vagy legalábbis a feltételezetre, természetesen tartva a hátrányt, a hányaveti emancipációt.

Abba, hogy egy színész mikor és hogyan teszi szét a lábát, milyen hittel és átéléssel idézi fel a szokásos ténykedésre utaló testhelyzetet, nem szólhatunk bele. Magány. De, nem szabad elfelejteni, az ízlés és az izléstelenesség között olykor alig hangúlyosabb a választóvonal, mint egy habselyem kombiné. S lehet, hogy épp akkor vált viszájára, amikor az is lehullik.

Egyébként nem ezzel van nekem gondom elsősorban. A szemlélet, a művészi közelítésmód képezet el leginkább. Az előadás hol naturalizált, hol bájos, holott csak könnyűnek kellene lennie, oldottan közéletitenni a jelenlevő pikantériát. S még valamit: ennyi sok furcsa arcú színészt, színésznőt, ilyen sok rosszul beszélő művészt ritkán látni egy kupacban. Egyszerűen nem akartam elhinni, hogy Valentin ugyanaz a Jordán Tamás, mint akinek a József Attila-műsora olyan lélegzetelállító volt...

3 Dániel

Dánielről közsímet a legenda: ő volt az a próféta, akit éhes oroszok közé vetettek, de lévén zengzetes hangú és ékes szólású, semmi baja nem történt. Sőt. Az oroszok egyenesen meghunyászkodtak előtte. Ez a Dániel — a miénk — viszont alighanem ellenkezőleg fog járni. Ha még sokáig téblábol közöttünk, nem ússa meg olyan könnyen, mint a bibliai.

Ennek a magyar micsodának minden rosszindulatát hisztelés ellenére van egy nagy erénye. Még meg sem kezdődik, s már véget is ér. Azzal, hogy a főhős vesz 20 deka parizert, hogy kölcsön ad ötszáz forintot, hogy átengedi az ágát egy nem is olyan akármilyen elvált asszonynak — persze ő nincs benne —, hogy eltűri egy nyafka gyerek pimaszságait, ahelyett, hogy jól orron törölne.

Különböz felismerhető Szakonyi Károlynak az a törekvése, hogy Dániel alakjában megteremtse a nagyvárosi életforogtat csetlő-botló figuráját. Huszti Péterben jó partnerre is talált, kár, hogy a szándék nem valósulhat meg teljes mértékben. A didaktikusság a legjobb ötletet is közlő fokozza, s így, akarjuk, nem akarjuk, minősítünk is, a jelző hangsúlyával: szegény Dániel!

Boda István



A múzeumi és műemléki hónap mai programja

Ma, október 20-án, szerdán délután 3 órakor dr. Mody György Zoltán Lajos tudományos munkássága Debrecen középkori műemlékein címmel tart előadást a megye honismereti szakkörei vezetőinek.

MUNKÁSMOZGALOM-TÖRTÉNETI HÉT Tudományos felolvasóülés Hajdúböszörményben

Az V. munkásmozgalm-történeti hét keretében tegnap, október 19-én Hajdúböszörményben rendeztek tudományos felolvasóestet. A városi pártbizottság nagyteremben a közoktatás, a közművelődés dolgozóit, valamint tömegszervezeti aktivistákat, propagandistákat számára tartott tudományos ülést Zsupos Gábor, az MSZMP városi bizottságának titkára nyitotta meg. Ez alkalomból emlékeztek meg Hajdúböszörmény felszabadulásának 38. évfordulójáról is. Ezt követően Kiss Istvánnak, az Agrártudományi Egyetem docensének a szakszervezeti mozgalom Hajdú-Bihar megyében (1948-62 között) címmel, majd Nyakas Miklósnak, a Hajdúsági Múzeum igazgatójának a szakszervezetek Hajdúböszörményben (1948-62 között) címmel, végül Poór Jánosnak, a Bocskai István Gimnázium tanárának a mezőgazdaság szocialista átszervezése Hajdúböszörményben címmel tartott előadását hallgatták meg a résztvevők.

Ifjúmunkás-és szakmunkástanuló-napok

A mai program: tanácskoznak az építőipari és élelmiszer-ipari ifjúsági szocialista brigádok vezetői a HÁÉV Kálmán téri irodaház épületében, 15 órai kezdettel. Előzetesen jelezzük, hogy a Hetet egy csapásra játékos vetélkedő megyei döntője az ifjúságpolitikai klubban (Debrecenben) október 22-én lesz. Hajdúböszörményben 23-án ifjúmunkásbált rendeznek. Debrecenben október 23-án a Sportcsarnokban lesz játékos sportverseny, november 4-én pedig ott szerepel a Rócközpont és a Sztáresinálók című darabjával.

„Az iskola ösztársadalmi ügy...”

EMLEKÜLÉS KISS ÁRPÁD SZÜLETÉSE ÉVFORDULÓJÁN

A Magyar Pedagógiai Társaság Hajdú-Bihar megyei tagozata, valamint a Megyei Pedagógus Továbbképzési Intézet a neves pedagógus, Kiss Árpád születése 75. évfordulóján a Bethlen utcai Pedagógus Művelődési Intézményben emlékülést rendeznek. A délelőtti 10 órakor kezdődő tanácskozáson Papp Ferenc akadémikus, a Magyar Pedagógiai Társaság megyei tagozatának elnöke Kiss Árpád, a pedagógus — a kortárs szemével címmel tart előadást. Ezt követően hangzik el Simon Gyula nyugalmazott főiskolai tanár, a Magyar Pedagógiai Társaság társelnöke Kiss Árpád és Debrecen kapcsolatát vizsgáló előadása, majd a Kosuth Lajos Tudományegyetem docense, Vaskó László tart előadást A Megyei Pedagógus Továbbképzési Intézet tevékenysége Kiss Árpád pedagógiai elképzeléseinek tükrében címmel. Végül Ungvári János, a megyei tanács művelődésügyi osztályának helyettes vezetője szólal föl. Ugyancsak október 20-án, ma délután az intézet megalakulása 10. évfordulójára rendezett emlékkiállítás is megnyitja az intézet székelylőlyén, a Béke útja 17. szám alatt Debreczeni Ferenc igazgató.

MAGYAR VÁSZONHÍM-ZÉSEK. A BIOGAL Gyógy-szergyár népművészeti szak-körének kiállítása a Kossuth Egyetem díszudvarán október 27-ig tekinthető meg.

KEDVEZMÉNYES KÖNYV-VÁSÁR. Az egyetemi könyvesboltban október 31-ig még 50 százalékos árengedménnyel kaphatók a könyvek.

NYUGDÍJAS-TALÁLKOZÓ. Ma, október 20-án délután 4 órától a Debrecen városi Tanács egészségügyi intézmények, szak- és gondozási intézetek szakszervezete és Vöröskereszt-szervezete nyugdíjas-találkozót rendez (Simonyi út 1.) az egészségügyi klubban.

„DOLOGHÁZ”. Október 16-tól november 8-ig művelődési heteket rendeznek a hajdúnánási Ruháipari Szövetkezetben. A program keretében október 21-én, csütörtöktől három napon át délután 2 órától este 6 óráig „dologházat” nyitnak a szövetkezet klubjában. Az érdeklődők szöni, fonni, gyermekjátékok készítenek is megtanulhatnak.

KIALLÍTÁS. A KPVD SZ kulturális napok rendezvény-sorozatának keretében a Hajdú-Bihar megyei Ruházati Intézetek szakszervezete és Vöröskereszt-szervezete nyugdíjas-találkozót rendez (Simonyi út 1.) az egészségügyi klubban.



Munkásművelődés

A munkás- és népi hagyományok ápolása jegyében létesített állandó jellegű helytörténeti kiállítás második évfordulójáról ünnepi műsoros est keretében emlékeztek meg október 18-án a MÁV Járműjavító Üzem Művelődési Házának vezetősége a művelődési ház színháztermében. Vojtá Zoltán szakkörvezető ismertette a MÁV Járműjavító Üzem keretében létesített helytörténeti kiállítás két-éves fejlődését, látogatottságát, vázolvva a jövő feladatát, majd a nagy múltú Egyetértés férfikórus Tarnay György vezényletével, Bod Jolán zongorakíséretével négy kórusművet szolgáltattak meg a szokott precizitással. A Bocskai néptánc-együttes a Törökországban rendezett nemzetközi néptánc-fesztiválon bemutatott műsorával szerepelt, melyet Fadgyas Árpád és Budai Aladár tanított be, s a kísérőzenét Burai Géza (akinek szólólistaként is nagy sikere volt) és zenekara szolgáltatta. A nagyszámú közönség lelkesen ünnepelte az est szereplőit: a férfikart, a táncgyűjtést, a szólólistát, s a zenekart egyaránt, jelölve annak, hogy a művelődési ház rendezvényeit jellemző igényesség ez alkalommal is megmutatkozott.



A KISVALLALKOZÓ (Bodnár Gyula)

GYERMEKKÖNYVNA-POK. Ma, október 20-án Bálint Agnes író találkozik olvasóival fél 11-kor Debrecenben az Újkerti Általános Művelődési Központban, fél 3-kor Berettyóújfaluban a járási könyvtárban, 5 órakor pedig Derecskén a községi könyvtárban.

ARANY JANOSRA EMLÉKEZNEK. Hajdúhadházon a művelődési házban ma, október 20-án este 6 órától Arany János-émlékestet rendeznek. Az íróra Székelyhídi Ágoston emlékezik, majd Sella Zoltán előadóművész mutatja be Arany János műveiből összeállított műsorát.

MOZI • SZÍNHÁZ • TV

MOZI
Premier előtt: Ejszakai utazók (olasz). Híradó f. 12. hn. 2. hn. 4. hn. 6.
Kilencetől ötig (amerikai). Apolló 6. 8. Delta f. 6. Vig n. 10. n. 12. hn. 2.
Maria Braun házassága (NSZK, 16). Meteor n. 6. n. 8.
Szuperman (olasz). Apolló n. 10. n. 12. Vig 6. n. 9.
A dzsungel könyve (amerikai). Meteor mese 3.
Kiesi a koesi, de erős (amerikai). Híradó f. 10.
Nürnberg 1946 (magyar). Vig hn. 4.
Tankeseta (szovjet). Meteor mese n. 6.
Szabadgyalog (magyar, 16). Vig kamara f. 5. f. 7.
Zártkörű előadások: Apolló hn. 2. 4. Meteor 3. Híradó hn. 8.

SZÍNHÁZ
Művelődési Központ
Ma 7 órakor Egy, kettő, három — Soós Imre-bérlét.
TV
BUDAPEST 1.
7.58 Műsorismertetés. 8.00 Tévétorna. 8.05-10.00 Iskolatévő. 10.00 Delta. Tudományos híradó. 10.25 A szép és a ször-

nyeteg. Francia film. 11.50-12.20 Firenzei életképek. NSZK rövidfilm. 14.10-16.00 Iskolatévő. 16.07 Műsorismertetés. 16.10 Hírek. 16.15 Mexikói hangulatok. NSZK rövidfilm. 16.55 A hajózás története. Francia filmsorozat. VIII. rész: A tenger fel-fedezése (ism.). 17.40 A Kö-zönségszolgálat tájékoztatója. 17.45 Reklám. 17.55 Ferencváros-FC Zürich UEFA-kupa labdarúgó-mérkőzés. Közvetítés a Népstadionból. A szünetben: Tévétorna. Reklám. 19.45 Esti mese. 20.00 Tv-híradó. 20.30 Csoda kell! Kalmár Magda műsora. 21.00 A fele sem igaz! Vetélkedőműsor. 21.30 Budapesti művészeti hetek. Csere. Jurij Trifonov művének tévéváltozata. 22.20 Tv-híradó. 3.

BUDAPEST, 2.
20.00 Műsorismertetés. 20.01 A Fülöp-szigeteki Madrigálkórus műsora a budapesti Thermal Szállóban. 20.30 Periszkóp. A külpolitikai szerkesztőség katonapolitikai műsora. 21.00 Üvegformálók. Csehszlovák kiállítás. 21.15 Tv-híradó. 2. 21.35-22.25 Szemle. Társadalomtudományi Figyelő.
POZSONY, 1.
9.20 Aranykapu-díszkő. 9.40 Színésznapok. Szovjet film. 11.15 Természetfilm. 11.40 Gazdasági magazin. 12.20 Híradó. 16.10 Szovjet dokumentumfilm. 17.00 A pozsonyi „Lyra” műsorából. 17.55 Autóok-motorosok magazinja. 18.30-19.10 A Tv-híradó sajtókonferenciája. 19.30 Tv-híradó. 20.00 Munkásművelődés. Dokumentumfilm. 20.30 Védtelem utasok. Magyar tévéfilm. 22.00 Világhíradó. 22.15 Zenés szórakoztató műsor.

POZSONY, 2.
16.05 Híradó. 16.20 Rövidfilmek. 17.15 Fűvözene. 17.55 ZVL Zilina-Verona labdarúgó-mérkőzés, felvételről. 19.25 Orsz. nyelvtanfolyam. 20.00 Portréfilm. 20.40 A palestinai kérdés. Dokumentumfilm. 21.30 Híradó. 22.00 Jutalom. Norveg film.
BUDAPEST
15.35 Nyelvművelés. 16.00 A 2000 év felé. 16.20 Oktatásról. 16.45 A legkisebbeknek. 19.00 Tv-híradó. 19.20 Gazdasági figyelő. 19.35 Dokumentumfilm. 20.00 A vörös köpeny. Dán-svéd kooperációs film. 21.20 Tv-híradó.
UNGVÁR
17.00 UEFA-kupa: Spartak Moszkva-Haarlem (holland). 19.00 Tv-híradó. 19.35 Hangverseny a Szakszervezeti Palota szolopernokában. 20.50 Barátság fesztivál. 21.20 Kárpáti-tóparti hírek. 21.35 A Szovjetunió megalakulásának 60. évfordulója tiszteletére.
A NYIREGYHÁZI RÁDIÓ MŰSORA
17.00 Hírek. Időjárás. Lap-szemle. 17.10 Mikroobjektív. (A tartalomról: Filmlevél. Veress József kritikája az Egmásra néző című magyar filmről — Idősek hava — A család pénz-tentűli hírek. 21.35 A Szovjetunió megalakulásának 60. évfordulója tiszteletére.)
RÓZSAVÖLGYI ERZSÉBET.

HÍREK

1982. október 20., szerda

ÉVFORDULÓNAPTÁR

Vendel napja
A Nap két 6.09 — nyugszik 16.48 órakor
(Debreceni adatok: 5.59 és 16.37)

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS
SZERDA ESTIG: változóan felhős idő lesz, legfeljebb néhány helyen gyöngye esővel. Főleg éjszaka és reggel helyenként ködre is számítani kell. A szél inkább csak napközben élénkül meg. A legmagasabb nappali hőmérséklet 12-17 fok között valószínű. (MTI)

DIVATOS KABARÉ. Az OKISZ Labor október 24-én, vasárnap délután 5 órai és este 8 órai kezdettel Divatos kabaré címmel bemutatott tart legújabb terveiből. Közreműködik: Bujtor István, Fábrián Éva, Horváth Attila, Medveczy Ilona és a tánckar, Komár László és a Fórum együttes, Bökönyi Laura. Műsorvezető Molnár Margit és Antal Imre. A Bartók Teremben megrendezésre kerülő rendezvényre jegyeket elővételben a Csokonai Színház szervező irodájában lehet váltani.

NÖK FÓRUMA. A KPVD SZ kulturális napok keretében a Püspökladányi AFESZ szervezésében október 21-én, csütörtökön 15 órától rendezik meg a nők fórumát a járási pártbizottságon, melynek vendégei országos megyei és községi politikai tömegszervezeti, állami gazdasági vezetők.

Százhuszonöt évvel ezelőtt, 1857. október 20-án született, és 50 éves korában, 1907-ben hunyt el Tóth Béla újságíró, író.
Természettudományi és orvosi tanulmányokat végzett, majd bebarangolta a Balkánt és Egyiptomot. Hazatérve újságíró lett, a Függetlenség, a Budapesti Hírlap, a Pesti Hírlap munkatársa. Politikai írásaiiban gyakran bírált a kora társadalmának visszasszá-gait, nyelvészeti cikkeivel pedig Szarvas Gábor nyelvészeti tájékoztatót támogatta. A magyar szövegek, anekdoták gyűjtésében kifejtett tevékenységért értékes kortörténeti dokumentumhoz juttatta az utókor. Sokat fordított olasz és francia írók műveiből.
Főbb munkái: az 1877-ben megjelentett Konstantinápolyi emlékek című úttanulmány, tárcáiak 1882-ben publikált köteté, a Tollhegygel, A boldogságy dervise és egyéb történelmi című elbeszéléskötete. 1895-ben jelentette meg A magyarság szállóigéi alcímű Szájra szóló című kötetét, amelyet 1898 és 1903 között követett a hatkötetes nagy munka, A magyar anekdoták-kincs. 1906-ban publikálta a Szállóigék lexikonát, benne magyar és külföldi közmondásokkal, szólásmondásokkal.

AZ ÜGYELETES HÍRSZERKESZTŐ
Tatár Éva
Telefon: 12-144

CSILLAGASZATI HÓNAP. A Magyar Gördülő-csapaggy Művek szervezésében ma, október 20-án 13 órától Asztrológia és az ufók cáfolata címmel Szoboszlav Endre tart előadást az MGM oktatási épületében.



A 109. számú Ipari Szakmunkásképző Intézet tanulói társadalmi munkában készítik a Budai Eszaiás utcán levő sportpálya előtti parkolót, amihez a szükséges anyagot a városi tanács biztosítja (Fotó: Lovas József)

ŐSZI MEGYEI KÖNYV-HETEK. Czokó Gábor író találkozik olvasóival Balmazújvárosban az AFESZ könyvesboltjában október 21-én délután 4 órakor.

TÁRSADALMI ÜNNEP-SÉG. Tiszacsegen négy há-lálkodik olvasóival Balmazújvárosban az AFESZ könyvesboltjában október 21-én délután 4 órakor.

MEGRENDELÉS CB-RÁDIÓ. A CB-rádióskor rádión is megrendelhetik az autójavitást a Debreceni Finom-mechanikai Vállalatnál. Hajdú-Bihar megye mintegy háromszáz CP-rádiója a kilen-ces, segélykérő csatornán, a defi 1 hívójellel léphet érintkezésbe a vállalat munkafel-vevőivel.

EMLEKKIALLÍTÁS. Menyhart József festőművész emlékkiállítását nyitják meg a TIT Csokonai-klubjában október 21-én, csütörtökön fél 5 órakor. A kiállítás november 25-ig tekinthető meg délelőtti 10-től 19 óráig.

KÖZLEMÉNYEK

A Debreceni Konzervgyár átvette 141. sz. háromszögletű átvé-vo bélyegzője (kiszalag) 1982. október 6-tól érvénytelen. (X)

Kondíciótartóinkat és dzsessz-ballettostársunkat megkezdteük. Fáy András u. 59. Telefon: 10-612. (X)

November 8-án 17.30 órakor megkezdjük összejövetelünket (Béke útja 19. szám alatt). Debreceni AFESZ méhész szakcsoportja. (X)

XXXIX. ÉVFOLYAM
247. SZÁM

ÁRA: 1,40 FORINT

1982. X. 21.,
CSÜTÖRTÖK

A MAGYAR SZOCI

A román látog

Szerdán délelőtti két látogatásra Debrecenbe érkezett George Homostean Román Szocialista Köztársaság belügyminisztere a Földes Jenő vezérőrnököt Földes Jenő vezérőrnök belügyminiszter-helyettesével.

A román belügyminis-ter és a küldöttséget a rendőr-főkapitányságon látta János ezredes, a főkapitányság vezetője fogadta fogadáson megjelent János, az MSZMP Hajdú-Bihar megyei Bizottság titkára is.

Kollár János tájékoztatót vendégeinknek a kapitányság munkájáról Debrecen és a megye-biztonságának helyzetéről, majd a vendégek és látogók elbeszélgettek a más-mást kölcsönösen érde-kérdésekről.

Ezután a román be-küldöttség városnézésre részt, s megtekintette Kollégiumot és a Közművelődési Központot.

Délután a román be-miniszter és küldöttsége-csaj-Esztárba utazott, a

Új nyomvonalat a 4-es főút Nyiregyházán

Szerdán megindult közeledés a 4-es szá-fút új, Nyiregyháza városát elkerülő szá-zsán. A másfél kilom-hosszúságú, kétszer-nyomvonalú, osztozt-lyas út elkészültével Debrecenből érkező Záhony irányába tovább haladó gépjárművek zeti nem kényszerül a túlszűfolt és közleke-si lámpákkal szabály-zott városközpontba kelné. A 4-es számú l-most átadott szakka-együttel része a vá-gyűrűszerűen körbe-ügynevezett külső-kör-rendszernek. Az este-vegig az építők veg-nek a főúthoz besza-kozó utak korszerű-sével is.

Napirend a művészet szakszervezet

Szerdán Debrecenben SZMT székében egy-ülést tartott a Műv Szakszervezetek Szöv-kezőponti vezetőségének karsága és a Szaksz-terek Hajdú-Bihar megye-nácsa titkarsága. A tá-veleket Simó Tibor, a ponti vezetőség főtitka-letve Szendi Sándor titkár vezette. Az ülé-s-vevői Császár Ferenc megyében működő hel-vészeti alapszervezet k-nációs bizottsága titka-előterjesztésében meg-gyalták a Hajdú-Bih-él és dolgozó műv-alapszervezetek hely-együttés állásfoglalást-tottak ki és meghatáro-további feladatokat.